

RAN-2101002501040041
F. Y. B. A. (External) (Sem.-I) Examination March - 2026
Sanskrit - Paper - 1 - Core Course
વાલ્મિકી કૃત - રામાયણ - અયોધ્યાકાંડ - સર્ગ 7થી 12, કાલિદાસ કૃત
કુમારસંભવમ - સર્ગ - 3
નિયત સંસ્કૃત ગદ્યખંડો, સંસ્કૃત વ્યાકરણ
Time: 3 Hours]
[Total Marks: 100
સૂચના : / Instructions

- (1) ઉપરોક્ત દર્શાવેલ વિગતો ઉત્તરવહી પર અવશ્ય લખવી.
Fill up strictly the above details on your answer book

Seat No.:

----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Student's Signature
પ્ર. 1.(અ) ગુજરાતી વાક્યોના સંસ્કૃતમાં અનુવાદ કરો (10 માંથી 10)
10
Q. 1. (A) Translate Gujarati sentences into Sanskrit.

- હંસને કમળો અત્યંત ગમે છે.
1. A swan likes lotuses very much.
- પોપટ ગામ, નગર અને વનમાં વસે છે.
2. A parrot lives in a village, in a city and in a forest.
- કબૂતર ફળો અને ધાન્યના કણો ખાય છે.
3. A Pigeon eats fruits and corn seeds.
- સવારે પક્ષીઓ વનમાં બગીચામાં અને વાડીમાં ગાય છે.
4. In the morning birds sing in the forest, in the garden and in the orchards.
- એક દિવસ એક કાગડો વનમાં આમતેમ ભ્રમતો હતો.
5. Once a crow is wandering here and there in the forest.
- એક દિવસ વૃક્ષની શાખામાં એક કબૂતર બેસે છે.
6. Once a Pigeon sits on the branch of a tree.
- તળાવના રીતે એક વૃક્ષ છે.
7. There is a tree on the bank of a pond.
- પરોપકાર માટે નદીઓ વહે છે.
8. Rivers flow as an benevolent act.
- સૂર્યના પ્રકાશથી અંધકાર નાશ પામે છે.
9. Darkness in faded away by the Sunlight.
- ઉદ્યમથી પોતાના કાર્યો સિદ્ધ થાય છે પરંતુ માંનોરથથી થતા નથી.
10. One can accomplish one's work by diligence not by desire.

(બ) સંસ્કૃત ગદ્યખંડોનો ગુજરાતીમાં અનુવાદ કરો (2 માંથી 1)

10

(B) Translate any one of the following.

1. સૂર્યસ્ય ઉદયાત પૂર્વમ્ ઉષઃ કાલઃ ભવતિ । ઉષઃ કાલે કુક્કુટાઃ તારસ્વરેણ કૂજન્તિ । તે કૂજને મુનિવરાન છાત્રાન કુશીવલાન ચ પ્રબોધયન્તિ । તતઃ પ્રાતઃ ષડ્વાદન સમયે સૂર્યોદયઃ ભવતિ । પ્રાતઃ કાલે વિહગાઃ વને ઉપવને વાટિકાયાં ચ ગાયન્તિ । તદા ભ્રમરાઃ પુષ્પેષુ લતાસુ ચ ગુન્જન્તિ । તે ભ્રમરાઃ પુષ્પેષુ ઉપવિશન્તિ રસં ચ પિબન્તિ । ઉપવને વાટિકાયાં ચ કુસુમાનિ વિકાસન્તિ ।
2. કાલાન્તરે એકદા કપોતઃ વૃક્ષસ્ય શાખાયામ્ ઉપવિશતિ । તદા એકઃ વ્યાધઃ તત્ર આગચ્છતિ કપોતમ્ ચ પશ્યતિ । સઃ વ્યાધઃ તસ્ય વધાય કપોતમ્ પ્રતિ બાળમ્ લક્ષ્યમ્ કરોતિ તદા પિપીલિકા વ્યાધમ્ દશતિ । દંશસ્ય પીડયા વ્યાધસ્ય બાળઃ લક્ષ્યાત સ્ખલતી । તતઃ કપોતઃ શાખાયાઃ ઉત્પતતિ અન્યત્ર ચ ગચ્છતિ ।

પ્ર. 2.(અ) અનુવાદ કરો (4 માંથી 2)

10

Q. 2. (A) Translate any two of the following.

1. એવં પ્રવાજિતશ્ચૈવ રામોડરામો ભવિષ્યતિ ।
ભરતશ્ચ હતામિત્રસ્તવ રાજા ભવિષ્યતિ ॥
2. ઉત્તિષ્ઠ મૂઢે કિં શેષે ભયં ત્વામંભિવર્તતે ।
ઉપપ્લુતમધૌધેન કિમાત્માનં ન બુદ્ધ્યસે ॥
3. ધર્મજ્ઞો ગુરુભિર્દાન્તઃ કૃતજ્ઞઃ સત્યવાક્શુચિઃ ।
રામો રાજઃ સુતો જ્યેષ્ઠો યૌવરાજ્યમતોઽર્હતિ ॥
4. અવલિપ્તે ન જાનાસિ ત્વતઃ પ્રિયતરો મમ ।
મનુજો મનુજવ્યાગ્રાદ્રામાદન્યો ન વિદ્યતે ॥

(બ) સસંદર્ભ સમજાવો (4 માંથી 2)

10

(B) Explain with Translate any two of the following.

1. ગતોદકે સેતુબન્ધો ન કલ્યાણી વિધીયતે ।
ઉત્તિષ્ઠ કુરુ કલ્યાણ રાજાનમનુદર્શય ॥
2. તવ દુઃખેન કૈકેયી મમ દુઃખ મહદભવેત ।
ત્વદ્વૃદ્ધો મમ વૃદ્ધિશ્ચ ભાવેદત્ર ન સંશયઃ ॥
3. કસ્ય વા તે પ્રિયં કાર્યં કેન વા વિપ્રિયં કૃતમ્ ।
કઃ પ્રિયં લભતામદ્ય કો વા સુમહદપ્રિયમ્ ॥
4. તથા હાયલર્કસ્તેજસ્વી બ્રાહ્મણે વેદપારગે ।
યાચામાને સ્વકે નેત્રે ડહ્દુત્યાવિમના દદૌ ॥

પ્ર. 3.(અ) અનુવાદ કરો (4 માંથી 2)

10

Q. 3. (A) Translate any two of the following.

1. કેનાભ્યસૂયા પદકાંક્ષિણા તે નિતાન્તદીધૈર્જનિતા તપોભિઃ ।
યાવદભવત્યાહિતસાયકસ્ય મત્કાર્મુકસ્યાસ્ય નિદેશવર્તી ॥
2. દદૌ રસાત્પડકજરેણુગન્ધિ ગજાય ગંડૂષજલં કરેણુઃ ।
અર્ધેપભુક્તેન વિસેન જાયાં સમ્ભાવયામાસ રથાઢગનામા ॥
3. સુગન્ધિનઃ શ્વાસવિવૃદ્ધિતૃષ્ણંભિમ્બાધરાસન્નચરંદ્વિરેફમ્ ।
પ્રતિક્ષણં સંભ્રમલોલદૃષ્ટિલીલારવિન્દેન નિવારયન્તી ॥
4. ક્રોધંપ્રભોસહર સંહરેતિ યાવદગિરઃ સ્વેમરુતાં ચરન્તિ ।
તાવત્સ વહનિભવનેત્રજન્મા ભસ્માવશેષં મદનં ચકાર ॥

(બ) સસંદર્ભ સમજાવો (4 માંથી 2)

10

(B) Explain with Translate any two of the following.

1. વર્ણપ્રકર્ષે સતિ કર્ણિકારંદુનોતિ નિર્ગન્ધતયા સ્મ યેતઃ ।
પ્રાયેણ સામગ્રવિધૌગુણાનાં પરાંગમુખી વિશ્વસૃજઃ પ્રવૃત્તિઃ ॥
2. પ્રતિગ્રહીતું પ્રાણયિપ્રિયત્વાત્રિલોચનસ્તામુપચક્રમે ચ ।
સંમોહન નામ ચ પુષ્પધન્વા ધનુષ્યમોઘં સમાધત બાણમ્ ॥
3. મધુશ્ચ તે મન્મથ સાહચર્યાદસાવનુકતોપિ સહાય એવ ।
સમીરણો નોદાયિતા ભવેતિ વ્યાદિશ્યતે કેન હુતાશન્સ્ય ॥
4. અવૈમી તે સારમતઃ ખલુત્વાંકાર્યે ગુરુયાત્મસમં નિયોક્ષ્યે ।
વ્યદિશ્યતે ભૂધરતામવેક્ષ્ય કૃષ્ણેન દેહોધ્વહનાય શેષઃ ॥

પ્ર. 4. મંથરા અને કૈકેયીના સંવાદની ચર્ચા કરો.

20

Q. 4. Discuss dialouges between Manthara and Kaikeyi.

અથવા/OR

પ્ર. 4. વસંતના અકાળ આગમનની પ્રકૃતિનાં વિવિધ તત્વો પર થયેલી અસર વર્ણવો.

20

Q. 4. Describe the impact of Untimely coming up of the spring on the various aspects of Nature.

પ્ર. 5. ટૂંકનોંધ (4 માંથી 2)

20

Q. 5. Write critical notes on any two of the following.

1. અયોધ્યાકાંડનો કથાસાર
1. Summary of Ayodhya kand
2. રાજા દુશરથનું પાત્રાલેખન
2. Characterization of the king Dushrath.
3. કાલીદાસની કાવ્યકૃતિઓ
3. Poetic creation of Kalidas
4. ઈન્દ્ર-કામદેવનો સંવાદ
4. Dialogue of Indra-Kamdev